

07.11.2021r.

System do zdalnej pracy w środowisku graficznym wykorzystujący maszyny wirtualne QEMU z akceleracją sprzętową

Architektura i opis systemu

Autorzy: Krzysztof Smogór, Piotr Widomski

Promotor: Dr inż. Marek Kozłowski

Wersja 1.2

Streszczenie

Dokument ma za zadanie zapoznać czytelnika z szczegółowym opisem systemu. Wpierw opisane są tworzone oraz zewnętrznie dostarczone moduły. Następnie opisane zostały metody komunikacji między modułami. Dalej, za pomocą diagramów, opisane zostały zależności i współdziałanie modułów. Przedstawione zostały modele interfejsu użytkownika dla aplikacji klienckiej oraz panelu administratora. Kolejno opisane zostały używane narzędzia oraz technologie. Na końcu dokumentu znajduje się lista załączników.

Historia zmian

- 1.0 05.11.2021r. Pierwsza wersja.
- 1.1 06.11.2021r. Opis modułów, komunikacja, interfejs użytkownika oraz technologie
- 1.2 07.11.2021r.. Diagramy, zewnętrzne narzędzia oraz wstęp

Spis treści

1	Architektura systemu	3
2	Opis tworzonych modułów	4
2.1	Nadzorca	4
2.2	Serwer wirtualizacji	4
2.3	Aplikacja kliencka	4
2.4	Panel administratora	4
3	Opis zewnętrznie dostarczonych modułów	5
3.1	Broker wiadomości	5
3.2	Dysk sieciowy	5
3.3	System katalogowy	6
4	Komunikacja	7
4.1	Komunikacja użytkownika z systemem - REST API	7
4.2	Komunikacja wewnątrz systemu - broker wiadomości	8
4.3	Informacja o działaniu klienta w systemie	8
5	Diagramy	10
5.1	Diagramy stanów	10
5.1.1	Maszyna wirtualna	10
5.1.2	Serwer wirtualizacji	11
5.1.3	Użytkownik	12
5.2	Diagramy aktywności	13
5.2.1	Uzyskanie sesji	13
5.2.2	Kończenie sesji	14
5.2.3	Rozpoczęcie pracy serwera wirtualizacji	15
5.3	Diagramy klas	16

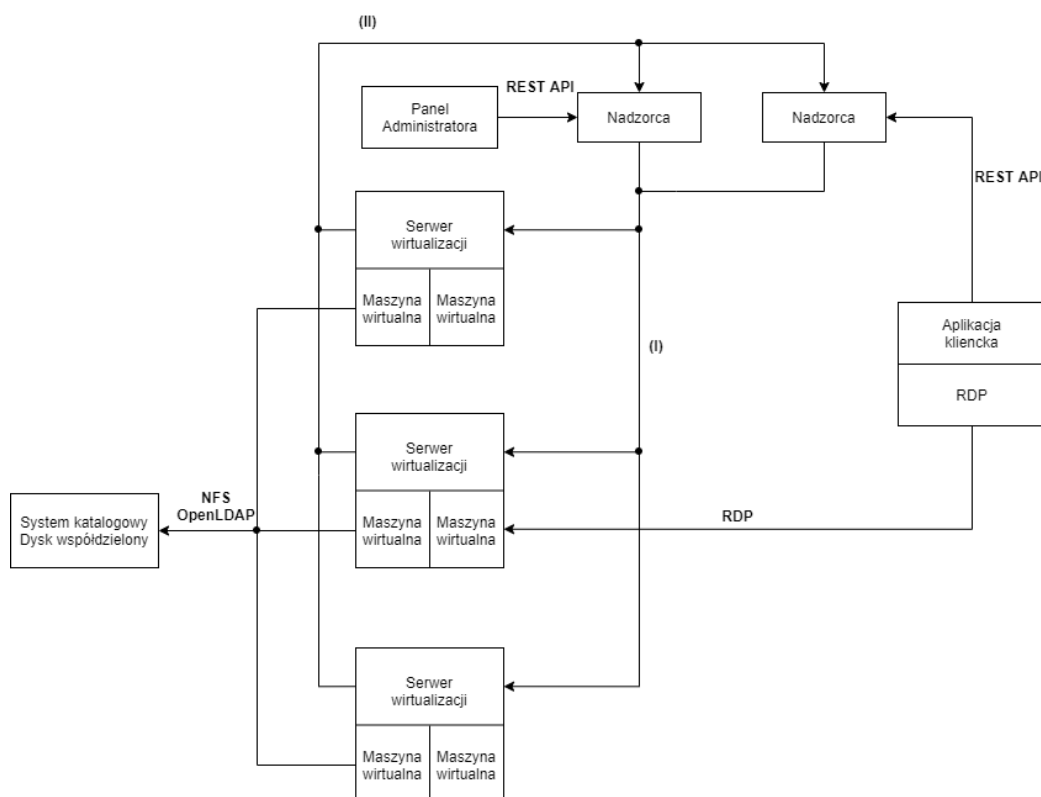
5.3.1	Model systemu	16
5.4	Diagramy sekwencji	17
5.4.1	Utworzenie sesji	17
5.4.2	Zakończenie sesji	18
5.4.3	Aktualizacja stanu	18
5.4.4	Włączenie maszyny	19
5.4.5	Wyłączenie maszyny	19
6	Interfejs użytkownika	20
6.1	Aplikacja kliencka	20
6.2	Panel administratora	24
7	Zewnętrzne narzędzia	25
7.1	Ansible	25
7.2	Vagrant	25
7.3	Libvirt z QEMU	25
8	Wybrana technologia	26
9	Załączniki	28

1 Architektura systemu

Przedstawiony system składa się z następujących modułów:

- nadzorcy,
- serwer wirtualizacji,
- brokera wiadomości,
- aplikacji klienckiej,
- panelu administratora,
- systemu katalogowego,
- dysku współdzielonego.

Schematyczny obraz systemu przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 1: Schematyczna architektura systemu

Z założenia system powinien móc skalować się w dwóch wymiarach, to znaczy:

1. Zwiększanie liczby serwerów wirtualnych - zwiększenie liczby sesji dla użytkowników.
2. Zwiększenie liczby nadzorców - zwiększenie liczby obsługiwanych klientów jednocześnie.

Szczegółowe opisy poszczególnych modułów będą omówione w następnych rozdziałach: Opis tworzonych modułów oraz Opis zewnętrznie dostarczonych modułów.

2 Opis tworzonych modułów

2.1 Nadzorca

Aplikacja mająca za zadanie obsługiwać komunikację z aplikacjami klienckimi oraz wysyłać polecenia do serwerów wirtualizacji. Udostępnia REST API służące do komunikacji z aplikacjami klienckimi. do komunikacji z serwerami wirtualizacji wykorzystuje kolejki.

Nadzorca przechowuje wewnętrznie model systemu zawierający informację o działających serwerach wirtualizacji i stanie ich maszyn. Na podstawie tego modelu moduł stwierdza, do której maszyny przypisać nowo utworzoną sesję. Wewnętrzne procesy skupione są wokół zmian modelu. Jeżeli proces wysłał do serwera wirtualizacji prośbę o zmianę stanu, to dalsze procesowanie odbywa się, gdy stan modelu został zaktualizowany, i na podstawie jego stanu podejmowane są decyzje.

Dzięki zastosowaniu kolejek oraz zasad komunikacji w systemie może istnieć więcej niż jeden nadzorca. Instancje nadzorców działają niezależnie od siebie i przechowują identyczny model systemu. Dzięki temu uzyskujemy retencje i możemy zmniejszyć obciążenie poszczególnych nadzorców.

2.2 Serwer wirtualizacji

Zadaniem serwera wirtualizacji jest uruchamianie i zarządzanie maszynami wirtualnymi, z którymi łączy się użytkownik systemu. Komunikuje się ona z nadzorcami i wykonuje operacje na maszynach wirtualnych zgodnie z żądaniami. Serwer wirtualizacji jest częścią systemu, która przechowuje realne zasoby udostępniane użytkownikom. System zaprojektowany jest w taki sposób aby teoretycznie nie było ograniczenia na liczbę serwerów wirtualizacji działających jednocześnie.

2.3 Aplikacja kliencka

Aplikacja okienkowa umożliwiająca użytkownikowi autoryzację, uzyskanie sesji oraz automatyczne rozpoczęcie połączenia. Komunikuje się z nadzorcą za pomocą REST API.

Proces uzyskania sesji z perspektywy aplikacji klienckiej zawiera:

1. Uzyskanie informacji o dostępnych typach i liczbie maszyn
2. Wybór typu maszyny
3. Oczekiwanie na utworzenie sesji
4. Nawiązanie połączenia RDP
5. Utrzymanie i monitorowanie stanu połączenia.

2.4 Panel administratora

Prosta aplikacja internetowa umożliwiająca administratorowi systemu podgląd stanu zużycia zasobów serwerów wirtualizacji.

3 Opis zewnętrznie dostarczonych modułów

3.1 Broker wiadomości

Komunikacje wewnątrz systemu, czyli pomiędzy serwerami wirtualizacji oraz nadzorcami, będzie realizowali poprzez kolejki wiadomości. Wiadomości będą przekazywane pomiędzy modułami przez brokera, którego nie będziemy implementować. Zdecydowaliśmy się na skorzystanie z systemu RabbitMQ, który zapewni niezawodność komunikacji pomiędzy modułami. Pozostaje jednak problem hazardu oraz wyścigów, które zostaną wyeliminowane w logice komunikacji nadzorcy oraz serwera wirtualizacji.

Aby system mógł funkcjonować zdefiniowane zostaną kolejki:

- (I) Kolejka kończąca się na każdym z serwerów wirtualizacji i dla każdego z nich wiadomości są powielane. Służy ona do wysyłania próśb od nadzorców do serwerów wirtualizacji.
- (II) Kolejka kończąca się na każdym z nadzorców i dla każdego z nich wiadomości są powielane. Służy ona do wysyłania informacji do nadzorców o zmianie stanu w serwerze wirtualizacji. Dodatkowo może służyć do wymiany danych pomiędzy nadzorcami.
- (III) Kolejka kończąca się wyłącznie na pojedynczym serwerze wirtualizacji. Liczba kolejek zgadza się z liczbą serwerów wirtualizacji aktywnych w systemie. Służą one do sprawdzania, czy serwer wirtualizacji nadal pracuje po drugiej stronie. Skorzystamy z funkcjonalności kolejek na wyłączność (Exclusive Queue¹). Każda z nich powinna mieć nazwę jaka przedstawi się serwer wirtualizacji.
- (IV) Kolejka kończąca się na aktualnie podłączonym do maszyny wirtualnej kliencie. Podobnie jak powyżej kolejek istnieje tyle ile aktywnych użytkowników. Celem kolejki jest sprawdzenie, czy aplikacja kliencka nadal jest podłączona do wirtualnej maszyny (mechanizm Exclusive Queue). W celach bezpieczeństwa będą one definiowane na oddzielnym procesie brokera, który będzie można w razie potrzeby udostępnić poza sieć lokalną.

Powyższe 4 grupy kolejek umożliwią prawidłowe działanie systemu. Każdy z modułów utworzy odpowiednie kolejki w trakcie uruchamiania. Jedynym wymogiem prawidłowego uruchomienia komunikacji jest dostępny dla wszystkich serwerów wirtualizacji oraz nadzorców proces brokera.

3.2 Dysk sieciowy

Usługa wspólnej przestrzeni dyskowej jest potrzebna do uzyskania niezależności wyboru maszyny wirtualnej od folderu użytkownika. Każda maszyna wirtualna powinna przy starcie otrzymać adres oraz dane dostępowe do takiego dysku sieciowego. Dane zostaną dostarczone poprzez wykonanie Ansible playbooka po uruchomieniu maszyny.

W przypadku maszyn wirtualnych uruchamiających system Linux potrzebne są dane do połączenia przez protokół NFS, a przy systemie Windows dane do protokołu

---

¹Opis zachowania kolejek na wyłączność

SAMBA. Niezależnie od protokołu dane nie mogą się różnić (struktura katalogów oraz zawartość plików).

3.3 System katalogowy

Usługa systemu katalogowego jest potrzebna do uzyskania niezależności wyboru maszyny wirtualnej od danych logowania do systemu uruchomionego na maszynie wirtualnej. Każda maszyna wirtualna powinna przy starcie otrzymać adres oraz dane dostępne do takiego systemu katalogowego. Dane zostaną dostarczone poprzez wykonanie Ansible playbooka po uruchomieniu maszyny.

Aby system katalogowy był kompatybilny z systemami Windows oraz Linux uruchamianymi na maszynie wirtualnej skorzystamy z protokołu OpenLDAP do uzyskiwania danych o użytkownikach.

4 Komunikacja

4.1 Komunikacja użytkownika z systemem - REST API

Komunikacja aplikacji klienckiej oraz panelu administratora z systemem - nadzorcą - rozwiązana jest za pomocą REST API². Wiadomości wysyłane są za pomocą protokołu HTTPS³, który zapewnia ich szyfrowanie. W tym celu wymagane jest, aby na adres, pod którym udostępniony będzie system, wystawiony był odpowiedni certyfikat⁴, gwarantujący jego tożsamość. Podczas tworzenia systemu i testów możliwe jest użycie sztucznego, własnoręcznie podpisanego certyfikatu⁵.

Całość specyfikacji API umieszczona jest w osobnym pliku. Poniżej znajduje się zestawienie oraz krótki opis endpointów.

login		^
POST	/login Log into system	v
machines		^
GET	/machines Get number of available machines grouped into types	v
session		^
POST	/session Get new session of selected type	v
GET	/session/{sessionId} Get session status	v
DELETE	/session/{sessionId} Cancel session	v
resources		^
GET	/resources Get servers resources	v

Rysunek 2: Endpointy API

- Login - służy do logowania do systemu; współdzielony przez aplikację kliencką oraz panel administracyjny. Poprawne zalogowanie zwraca token do dalszej autoryzacji.
- Machines - służy do pobierania przez aplikację informacji o typach i ilości dostępnych maszyn. Utworzenie sesji jest możliwe poprzez POST z typem maszyny. W odpowiedzi użytkownik dostaje częściowo wypełniony obiekt sesji zawierający id umożliwiające dalsze zapytania. GET zwraca obiekt sesji z aktualnym stanem. Jeżeli sesja jest gotowa, to zawiera on też adres, z którym należy nawiązać połączenie RDP. Ten endpoint, oraz wszystkie następne wymagają autoryzacji poprzez umieszczenie tokenu otrzymanego podczas logowania w odpowiednim nagłówku wiadomości, oraz dostępne są tylko dla użytkownika.

²Opis REST API

³Specyfikacja protokołu HTTP Over TLS

⁴Opis certyfikatu TLS/SSL

⁵Opis własnoręcznie podpisanego certyfikatu TLS/SSL

- Session - pozwala na wysłanie prośby o uzyskanie sesji, pobranie stanu sesji oraz jej anulowanie.
- Resources - udostępnia informację o zasobach działających serwerów wirtualizacji. Dostępny jedynie dla administratora.

4.2 Komunikacja wewnątrz systemu - broker wiadomości

Komunikacja wewnątrz systemu opiera się na kolejkach opisanych w Opis zewnętrznie dostarczonych modułów. W celu uniknięcia wyścigów i utrzymania spójności modelu systemu pomiędzy nadzorcami ustalone są następujące zasady:

- Nadzorca może zmienić stan systemu jedynie w reakcji na odpowiedź serwera wirtualizacji. Odpowiedzi te wysyłane są do wszystkich nadzorców, dzięki czemu każdy nadzorca ma taki sam model systemu.
- Wiadomości przetwarzane są przez serwer wirtualizacji w sposób atomowy. Pojedyncza wiadomość musi zostać w pełni obsłużona zanim program przejdzie do obsługi kolejnej.
- Serwer wirtualizacji odpowiada na wiadomości wysyłając nowy stan maszyn. Jeżeli żądanie nie może być spełnione z powodu błędnego żądania, to serwer nie odpowiada na żądanie. Wyjątkiem jest żądanie o wysłanie aktualnego stanu maszyn.
- Z powodu asynchroniczności wiadomości moduły nie oczekują na odpowiedź. W przypadku nadzorczy przetwarzanie "odpowiedzi" zostanie uruchomione przez zmianę modelu.
- Do monitorowania utrzymania połączenia z brokerem użyty jest wbudowany mechanizm, który umożliwia wywołanie odpowiedniej procedury, gdy moduł nie wyśle wiadomości o podtrzymaniu połączenia przez określony czas⁶. Używając tego nadzorcy wykrywają, kiedy poszczególne serwery wirtualizacji przestaną działać, a serwery wirtualizacji - kiedy wszyscy nadzorcy przestaną działać.

Opisane wyżej założenia pozwalają uniknąć problemu hazardów i wyścigów. Jeżeli wiele nadzorców wyśle do serwera wirtualizacji tą samą prośbę, np. o stworzenie sesji na konkretnej maszynie, to z atomowości obsługi sesja zostanie stworzona tylko dla pierwszego z nich. Serwer wirtualizacji wyśle wiadomość o aktualizacji stanu maszyn i zignoruje pozostałe prośby. Nadzorcy otrzymają zmianę stanów, co spowoduje wywołanie odpowiednich procedur. Dla pierwszego będzie to dalsza część procesu tworzenia sesji, a pozostali nadzorcy pozostaną w procesie wyszukiwania maszyny do sesji.

4.3 Informacja o działaniu klienta w systemie

Ważną informacją, która musi posiadać system, to fakt, czy użytkownik rzeczywiście jest podłączony do maszyny wirtualnej. System uzyskuje tę informację komunikując się z jeszcze jednym brokerem wiadomości, który jest dedykowany do komunikacji

---

⁶Mechanizm wykrywania aktywności konsumentów w kolejce

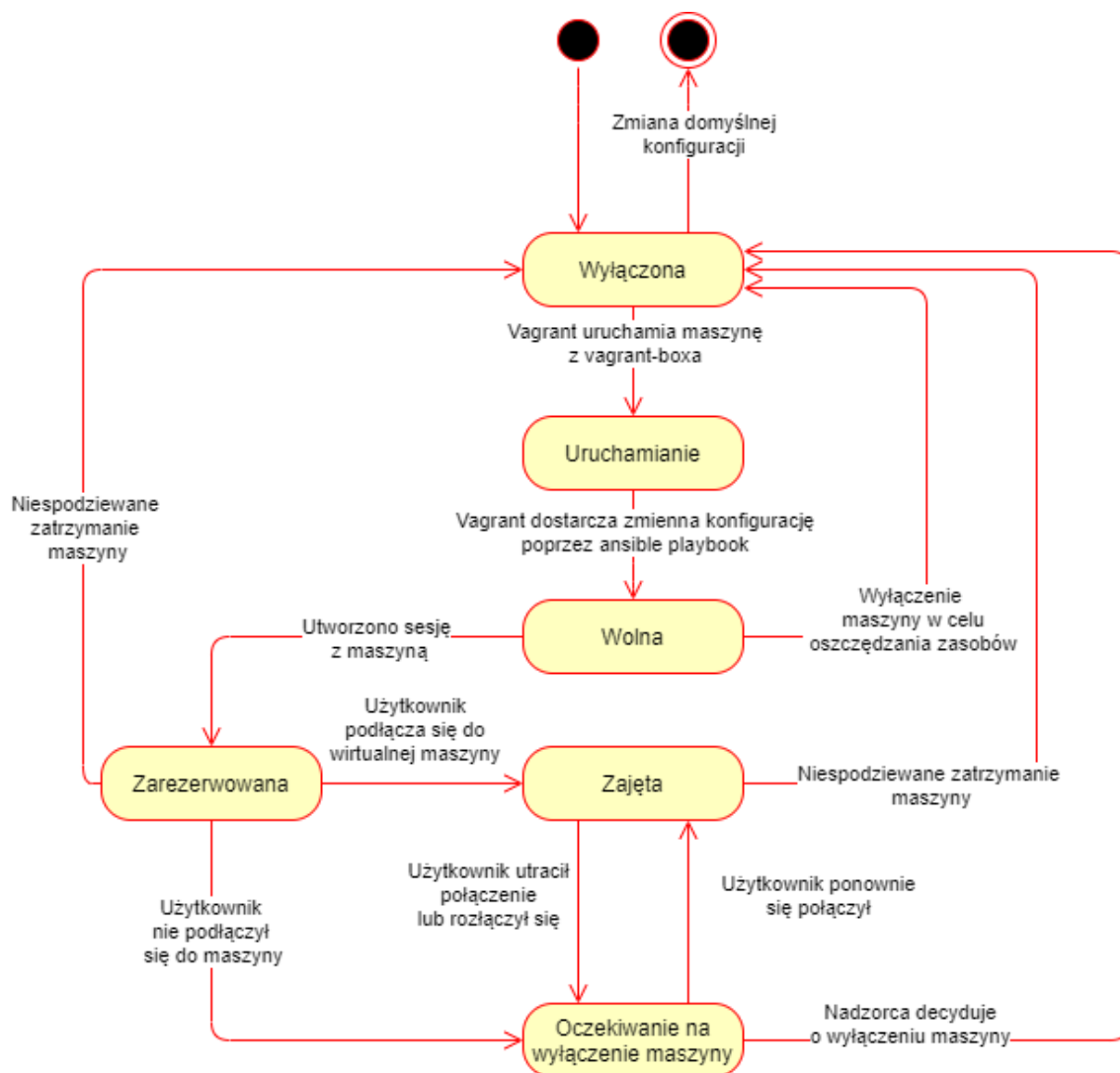
z użytkownikami. Każda aplikacja kliencka po podłączeniu się do maszyny wirtualnej poprzez protokół RDP tworzy kolejkę o takiej nazwie jak uzyskany identyfikator sesji. Serwer wirtualizacji sprawdza co jakiś czas, czy na końcu kolejki istnieje jakikolwiek konsument. Gdy użytkownik się rozłączy to kolejka jest usuwana przez aplikację kliencką.

5 Diagramy

5.1 Diagramy stanów

5.1.1 Maszyna wirtualna

Najważniejszym obiektem biznesowym w systemie jest maszyna wirtualna, do której będą podłączać się użytkownicy.

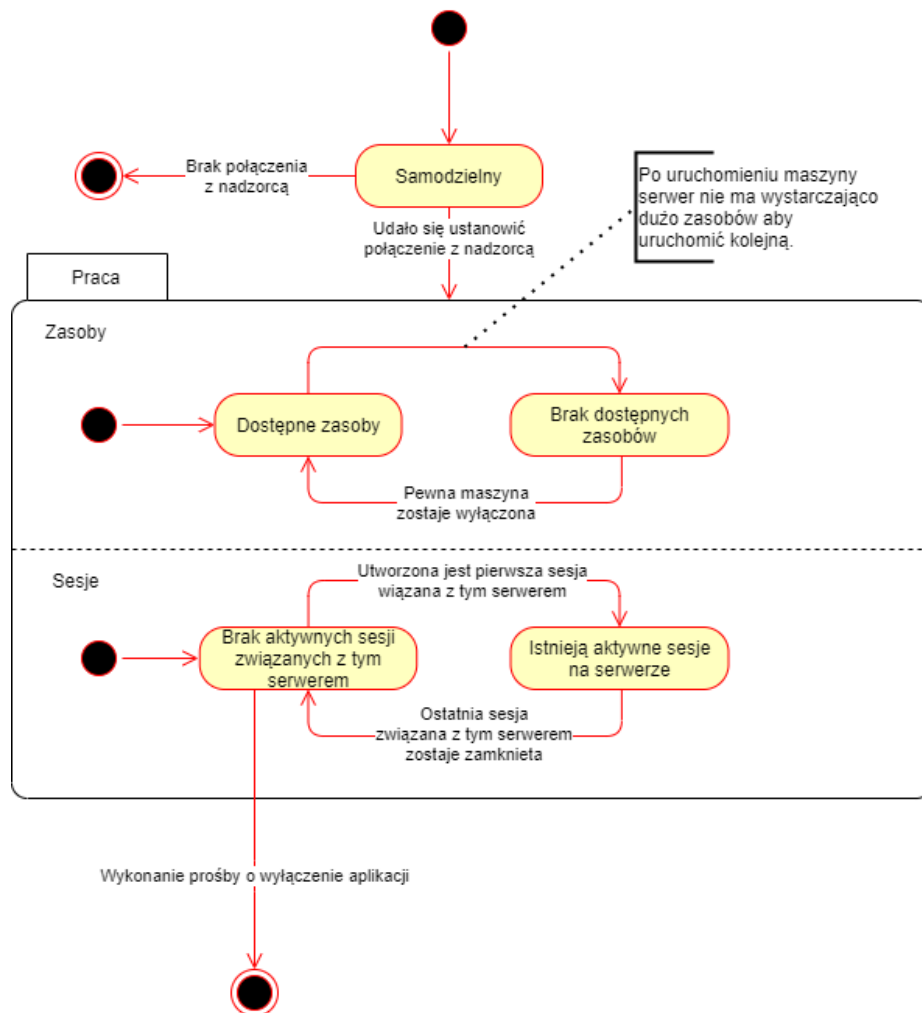

Rysunek 3: Diagram stanów dla maszyny wirtualnej

Maszyna aby być całkowicie uruchomiona musi być zaopatrzona we wszystkie konfiguracje. Stan "Wolna" oznacza możliwość przypisania sesji do tej maszyny w razie potrzeby. Po rezerwacji użytkownik nie musi od razu się zalogować (posiada pewien czas na połączenie się do systemu). Maszyna przy oczekiwaniu na połączenie się użytkownika (również po zerwaniu połączenia) oczekuje w stanie "Oczekiwanie na wyłączenie maszyny". Gdy użytkownik pracuje na maszynie (wiemy o tym przez monitorowanie kolejki zdefiniowanej w opisie kolejki użytkowników) wtedy jest ona w stanie "Zajęta".

5.1.2 Serwer wirtualizacji

Serwer wirtualizacji monitoruje zasoby zużywane przez uruchamiane na nim wirtualne maszyny oraz fakt połączenia do niego użytkowników.

Rysunek 4: Diagram stanów dla serwera wirtualizacji

Przy starcie serwer wirtualizacji oczekuje działającego nadzorcę w sieci. Jeżeli się taki nie znajdzie kończy się z błędem. Gdy jednak odnajdzie takowy rozpoczyna się praca serwera. Ze względu na zasoby może on mieć wolne zasoby aby utworzyć nowe maszyny, lub też nie. Jednak ważniejszym stanem z perspektywy działania serwera są połączeni do niego użytkownicy. W przypadku gdy podłączony jest do niego przynajmniej jeden użytkownik nie może się zakończyć jego praca. Jeżeli system ma wyłączyć się prawidłowo ostatni użytkownik musi rozłączyć się z używaną maszyną wirtualną.

5.1.3 Użytkownik

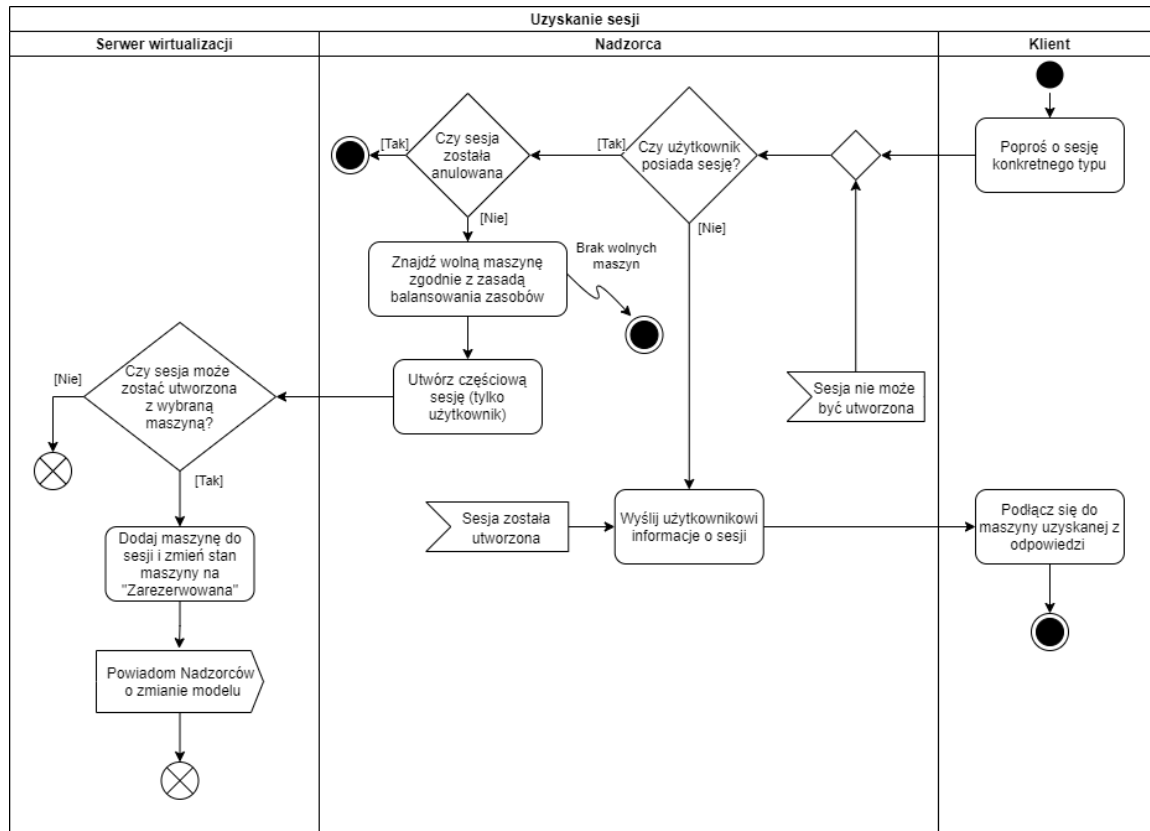
Rysunek 5: Diagram stanów dla użytkownika

Użytkownik z perspektywy systemu po zalogowaniu może być 2 dwóch stanach: pracuje w ramach swojej sesji lub też nie. W stanie "Połączony" aplikacja na której pracuje ma obowiązek powiadamiać serwer wirtualizacji, że ciągle jest obecny. Przy zmianie stanu do innego informowanie musi ustać.

5.2 Diagramy aktywności

5.2.1 Uzyskanie sesji

Proces opisuje prośbę klienta o ustanowienie dla niego sesji. Sesja może już istnieć albo zostać utworzona.

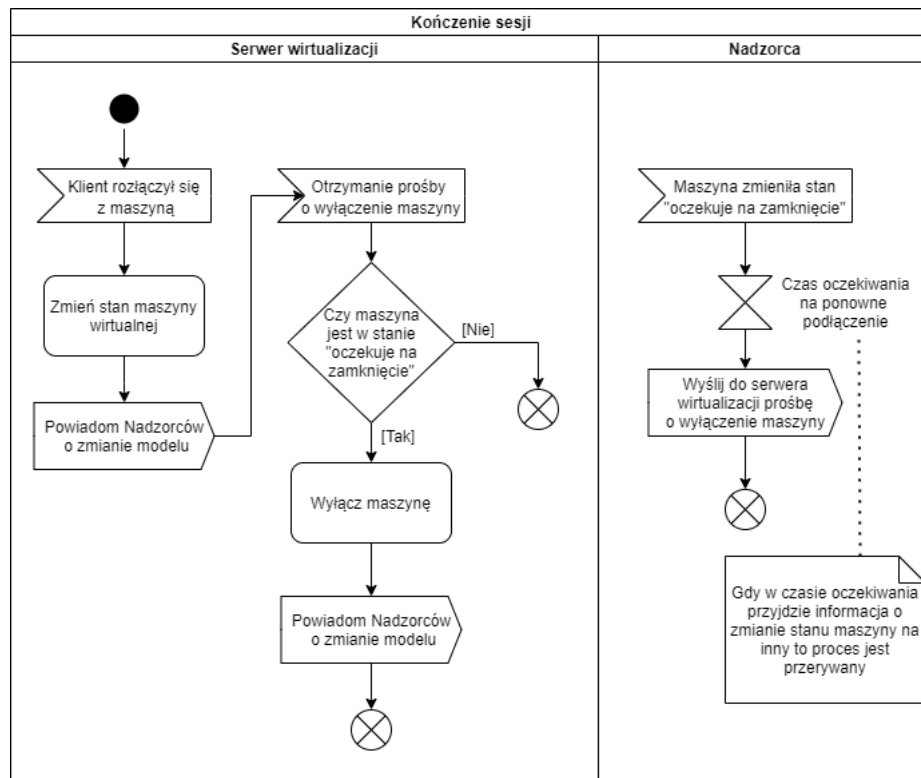
Rysunek 6: Diagram aktywności dla uzyskania sesji

W przypadku istniejącej już sesji nadzorca przekazuje od razu cały gotowy obiekt sesji. W przeciwnym razie nadzorca zaglądając do modelu systemu znajduje pewną wolną maszynę (dla konkretnego stanu modelu za każdym razem musi być wybrana ta sama maszyna - powtarzalność) i informuje serwer wirtualizacji o prośbie utworzenia sesji. Gdy nie znajdzie wolnej maszyny, to zgłasza błąd do użytkownika. Taka sytuacja nie powinna się wydarzyć, ponieważ system zawsze powinien trzymać jakiś zapas wolnych maszyn. Jeżeli jednak nie ma żadnej wolnej maszyny oznacza to pewien deficyt zasobów i jest to nietypowa sytuacja. Może się zdarzyć, że model jest nieaktualny oraz nie można utworzyć sesji z wcześniej wybraną maszyną. Wtedy prośba zostaje odrzucona, ale zmiana modelu powinna zaraz nadejść (co zapoczątkuje powtórzenie próby utworzenia sesji).

Dodatkowo uzyskanie sesji przez użytkownika będzie zrealizowane asynchronicznie. Użytkownik oddzielnym zapytaniem będzie prosić o uzyskanie sesji, a innym będzie prosić o dane swojej sesji. Obiekt jest w pełni utworzony, gdy odpowiedź nadzorca zawiera identyfikator sesji oraz adres maszyny do połączenia. Szczegóły znajdują się w opisie REST API.

5.2.2 Kończenie sesji

Proces ma za zadanie zakończyć sesję oraz wyłączyć skojarzoną z nią wirtualną maszynę w celu oszczędzania zasobów.

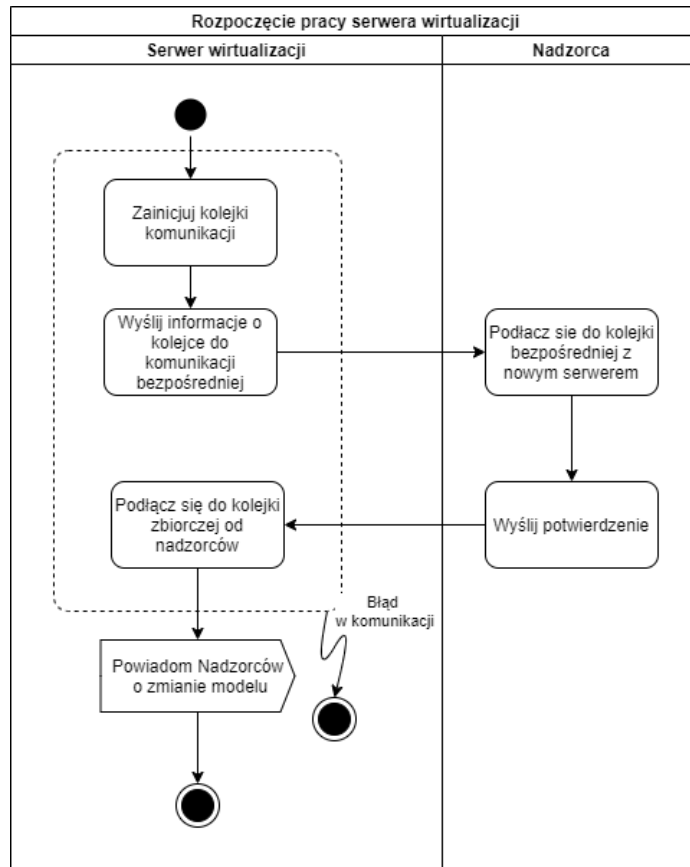

Rysunek 7: Diagram aktywności dla zakończenia sesji

Rozpoczyna się w momencie, gdy użytkownik odłączy się od systemu lub utraci połączenie oraz minie pewien ustalony czas bez podłączenia się ponownie przez użytkownika. Ważnym jest aby o utracie połączenia lub rozłączeniu informuje serwer wirtualizacji poprzez zmianę modelu. Decyzję o wyłączeniu maszyny podejmuje jednak nadzorca. Powoduje to, że zmiana konfiguracji nadzorców będzie oznaczać spójną reakcję całego systemu. Dodatkowo umożliwia to w perspektywie czasu utworzenie bardziej złożonego algorytmu zarządzania zasobami.

5.2.3 Rozpoczęcie pracy serwera wirtualizacji

Proces opisuje przyjęcie nowego serwera wirtualizacji do systemu.

Rysunek 8: Diagram aktywności dla rozpoczęcia pracy serwera wirtualizacji

Serwer wirtualizacji bez działającego nadzorcy nie będzie w stanie obsługiwać użytkowników. Oznacza to, że jeśli przy starcie wystarczająco wiele razy nie wykryje brokera wiadomości lub nadzorcy po drugiej stronie kolejek⁷ to się wyłączy. Jeżeli jednak nadzorca będzie po drugiej stronie to serwer podłączy się do kolejek wspólnych kolejek oraz przekaże informacje nadzorcom o kolejce bezpośredniej. Gdy komunikacja będzie ustanowiona bezwarunkowo wyśle stan swojego modelu do nadzorców.

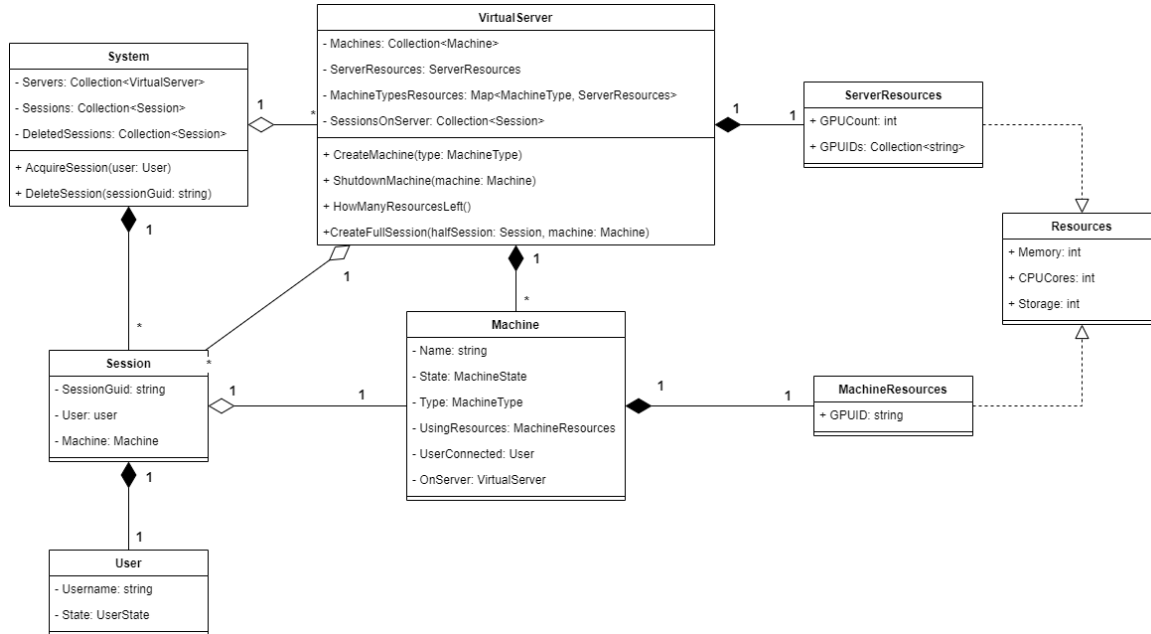
⁷Nadzorcy po drugiej stronie wspólnej kolejki mogą zostać wykryci poprzez mechanizm potwierdzenia wykonania zadania

5.3 Diagramy klas

5.3.1 Model systemu

Aby nadzorca wiedział jak zarządzać systemem potrzebuje przechowywać model systemu. Poniższa struktura danych przedstawia aktualny stan całego systemu.

Rysunek 9: Diagram klas dla modelu systemu

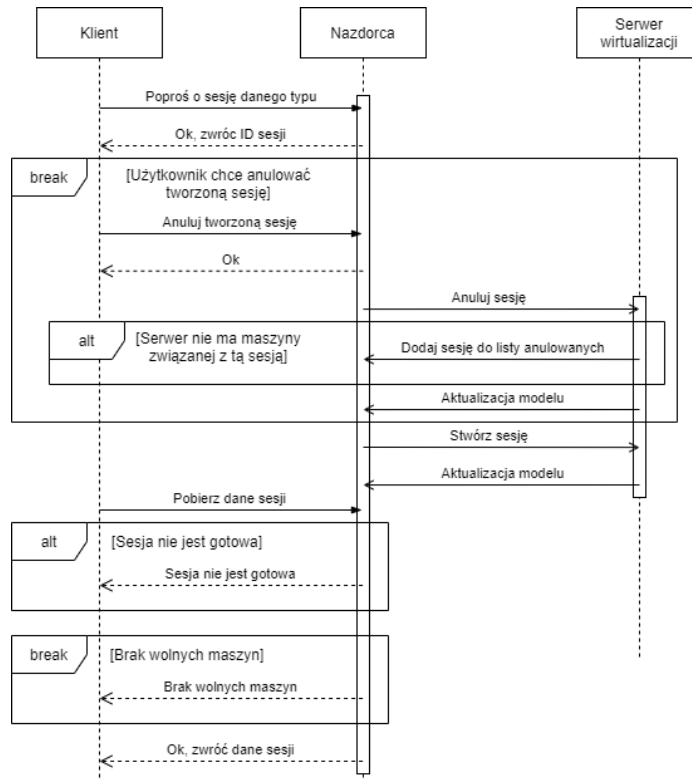
W skład tego modelu wchodzi informacje o:

1. Dostępnych serwerach wirtualizacji.
2. Dostępnych zasobach na serwerach.
3. Aktualnie działających maszynach, ich typach oraz zajmowanych przez nie zasobach.
4. Aktualnie trwających sesjach z użytkownikami.

5.4 Diagramy sekwencji

5.4.1 Utworzenie sesji

Celem tej sekwencji komunikacji jest odnalezienie istniejącej już sesji lub stworzenie nowej. Zakładamy, że w systemie zawsze jest jakaś wolna maszyna. Inaczej zgłaszamy użytkownikowi błąd.

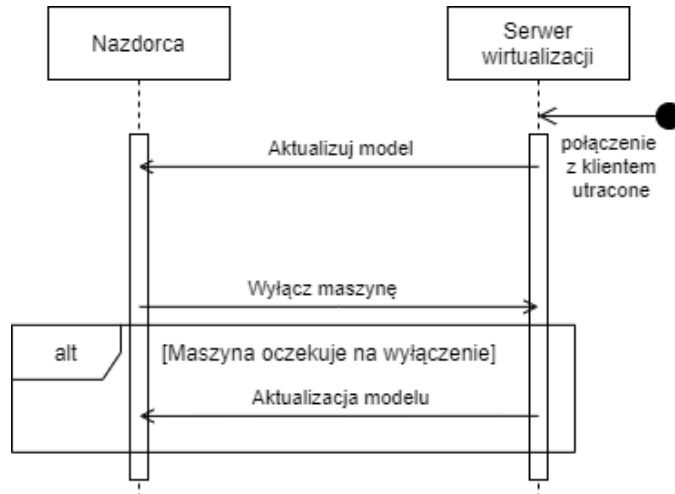
Rysunek 10: Diagram klas dla modelu systemu

Po prośbie użytkownika nadzorca znajduje wolną maszynę i prosi konkretny serwer wirtualizacji aby spróbował utworzyć sesję dla pewnego użytkownika. Gdy to się uda, ten wysyła zbiorczą kolejką do nadzorców informacje o zmianie modelu. W przeciwnym nadzorca powtarza prośbę. O powtórzeniu zdecyduje otrzymany stan o danej maszynie (m.in. czy sesja do niej przypisana jest do tego użytkownika)

Może się zdarzyć także anulowanie wyszukiwania przez użytkownika. Wtedy jeżeli maszyna jest już przydzielona użytkownikowi, to serwer wirtualizacji jest powiadamiany o anulowaniu sesji, aby ją anulował. Jeżeli nie została jeszcze utworzona, to nadzorca dopilnuje aby więcej nie szukać sesji lub wyłączy ją w miarę potrzeby.

5.4.2 Zakończenie sesji

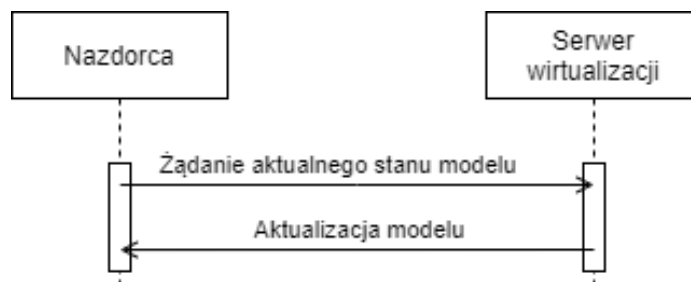
Zdarzenie kończenia sesji oznacza powiadomienie konkretnego serwera wirtualnego aby wyłączył konkretną maszynę. Serwer może odmówić z powodów różnic modelu. Wtedy wyśle tylko informacje o jego zmianie.

Rysunek 11: Diagram klas dla modelu systemu

5.4.3 Aktualizacja stanu

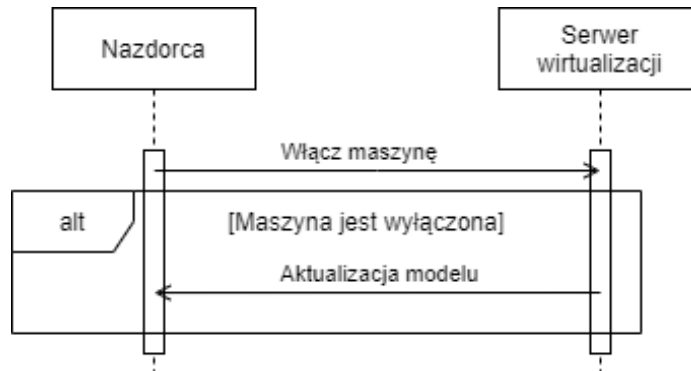
Nadzorca może w każdej chwili poprosić wszystkie serwery wirtualizacji o aktualny stan ich części systemu poprzez wspólna kolejkę do serwerów wirtualizacji. Serwery muszą bezwarunkowo odpowiedzieć aktualnym stanem do wspólnej kolejki zwrotnej.

Rysunek 12: Diagram klas dla modelu systemu

5.4.4 Włączenie maszyny

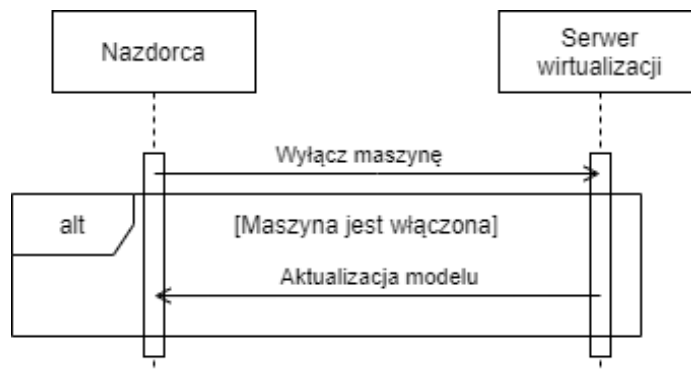
Nadzorca może poprosić konkretny serwer wirtualizacji aby utworzył maszynę o konkretnej nazwie. Jeżeli maszynie nie istnieje, to zostanie uruchomiona oraz serwer odeśle powiadomienie zbiorcza kolejką o zmianie modelu. W przeciwnym wypadku nie zrobi nic.

Rysunek 13: Diagram klas dla modelu systemu

5.4.5 Wyłączenie maszyny

Nadzorca może poprosić konkretny serwer wirtualizacji aby wyłączył konkretną maszynę wirtualną. Jeżeli maszynę można wyłączyć to zostanie on wyłączona. Następnie serwer wirtualizacji odeśle powiadomienie zbiorcza kolejką o zmianie modelu. W przeciwnym wypadku nie zrobi nic.

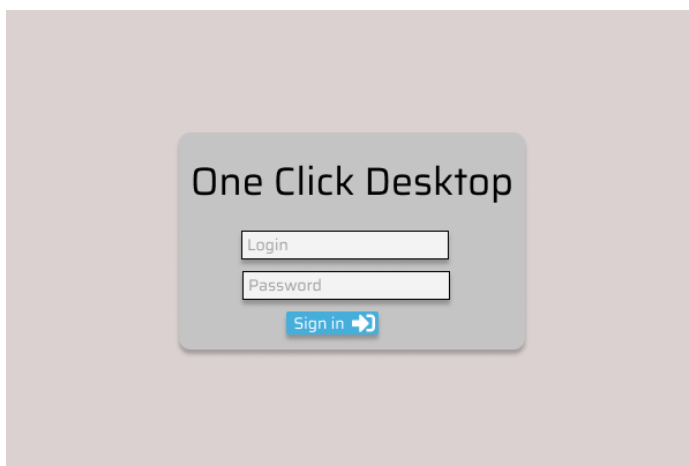

Rysunek 14: Diagram klas dla modelu systemu

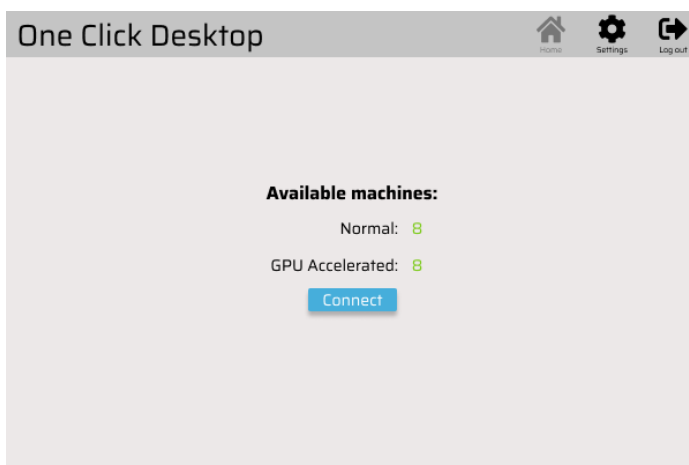
6 Interfejs użytkownika

6.1 Aplikacja kliencka

Aplikacja kliencka posiada interfejs użytkownika pozwalający na zalogowanie się oraz nawiązanie połączenia ze zdalną sesją. Użytkownikowi wyświetlany jest czynność, która aktualnie się odbywa, oraz w każdym momencie może zakończyć sesję.

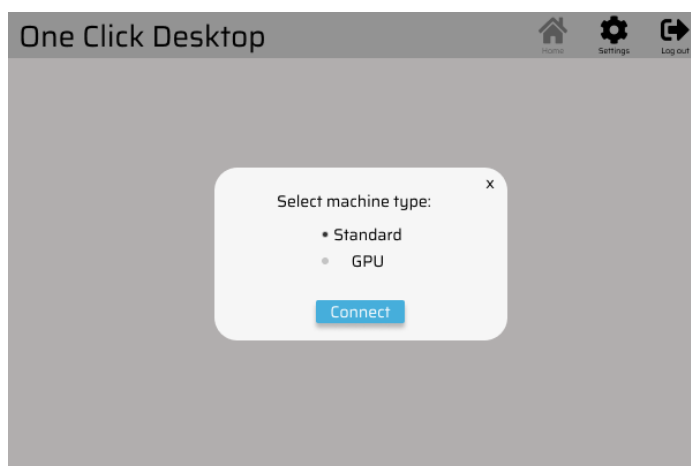

Rysunek 15: Ekran logowania

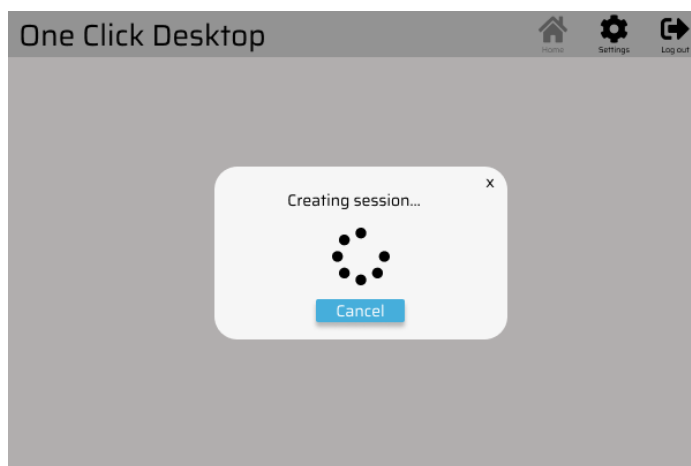
Rysunek 16: Główny widok zawierający dostępność maszyn

Na tym ekranie użytkownik może rozpocząć proces uzyskiwania sesji, przejść do ekranu ustawień lub wylogować się. Jeżeli w systemie nie ma dostępnych maszyn, lub nie uda się uzyskać informacji o ich dostępności, to przycisk połączenia jest niedostępny. Wciśnięcie tego przycisku prowadzi do kolejnego ekranu.

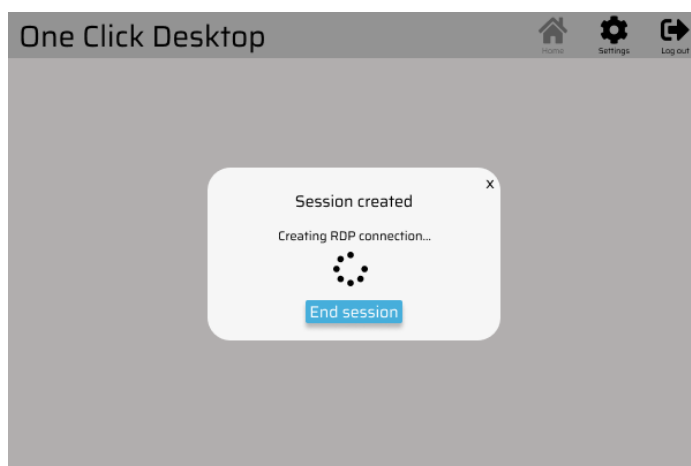

Rysunek 17: Wybór typu sesji

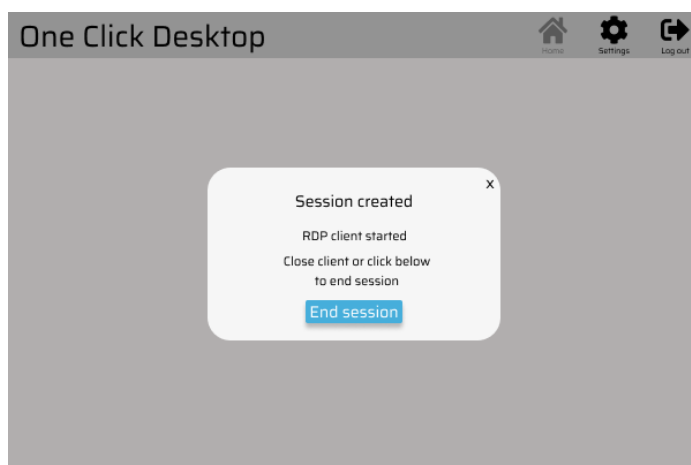
Do wyboru dostępne są jedynie typy sesji, które system określi jako dostępne. Wybieranie typu sesji kliknięcie przycisku prowadzi do kolejnego ekranu. Następne ekrany przechodzą automatycznie do kolejnych bez interwencji użytkownika, aż do informacji o nawiązaniu połączenia lub błędu.

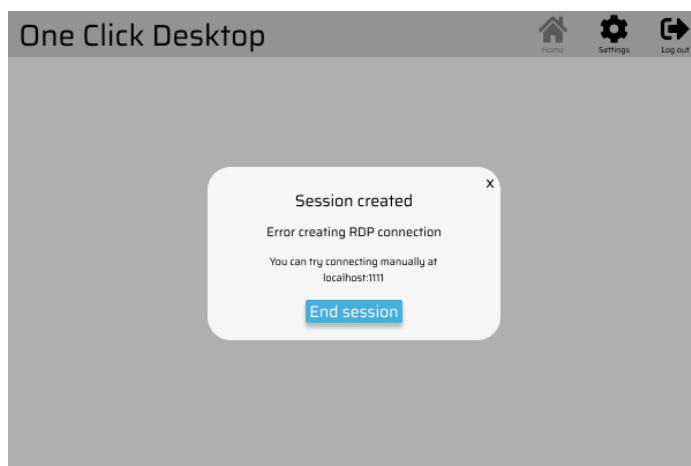
Rysunek 18: Tworzenie sesji

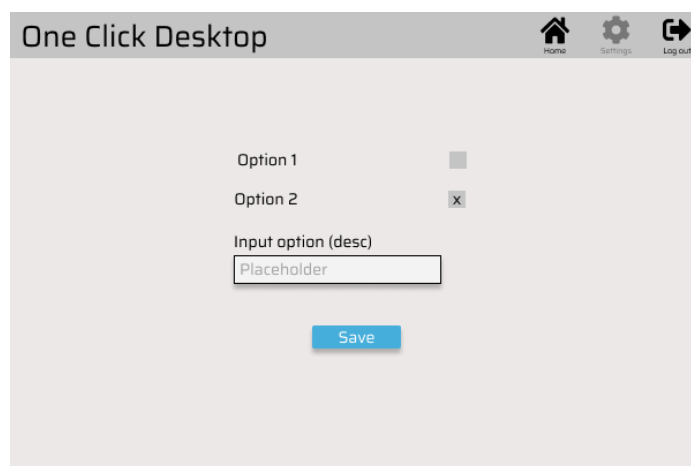
Rysunek 19: Nawiązywanie połączenia RDP

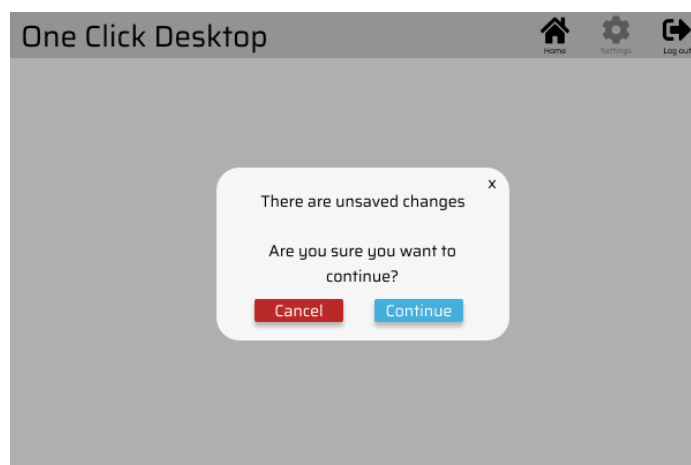
Rysunek 20: Połączenie nawiązane

Rysunek 21: Błąd przy nawiązywaniu połączenia

Rysunek 22: Ustawienia

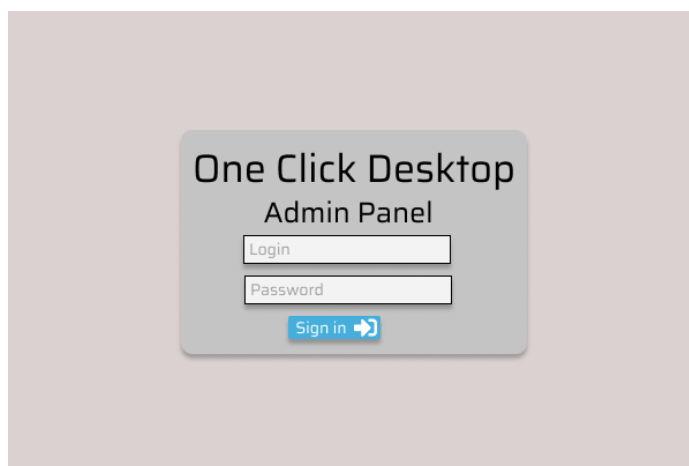

Rysunek 23: Powiadomienie przy wyjściu z ekranu ustawień z niezapisanymi zmianami

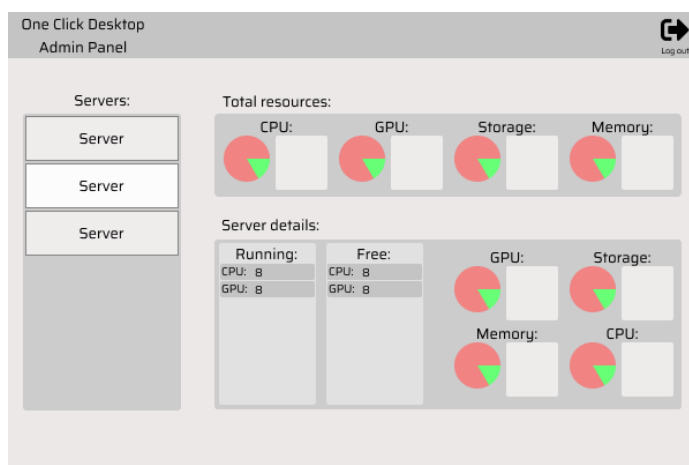

6.2 Panel administratora

Panel administratora posiada skromny interfejs umożliwiający zalogowanie się oraz podgląd zużycia zasobów.

Rysunek 24: Ekran logowania

Rysunek 25: Widok zużycia zasobów

Na tym widoku możemy zobaczyć zużycie zasobów globalne oraz dla każdego z serwerów wirtualizacji. Dodatkowo dla serwera wyświetlona jest również ilość działających i możliwych do uruchomienia maszyn każdego z typów.

7 Zewnętrzne narzędzia

7.1 Ansible

Ansible zostanie wykorzystany w systemie do zaaplikowania zmiennej konfiguracji do każdej uruchamianej wirtualnej maszyny. Podstawowo playbook będzie zawierać informacje o:

1. Dane dostępowe do dysku sieciowego oraz wykorzystany protokół
2. Dane dostępowe do usługi katalogowej

Playbook można rozszerzać o potrzebne dane zależne od użycia.

7.2 Vagrant

Vagrant zostanie wykorzystany w celu łatwej parametryzacji oraz powtarzalnego tworzenia maszyn wirtualnych z przygotowanego wcześniej obrazu systemu. Głównie wykorzystany będzie mechanizm Vagrantboxów, które są obrazami wcześniej przygotowanego systemu operacyjnego. Aby system działał prawidłowo obraz systemu zamknięty w Vagrantboxie musi spełniać następujące warunki:

1. Użytkownicy muszą być pobierani z usługi katalogowej.
2. Katalogi domowe użytkowników muszą być na dysku sieciowym.

7.3 Libvirt z QEMU

Libvirt połączony z QEMU będzie wykorzystany do zarządzania maszynami wirtualnymi uruchamianymi na serwerze wirtualizacji. Umożliwi on:

1. Tworzenie maszyn wirtualnych.
2. Uruchamianie maszyn wirtualnych.
3. Przyporządkowanie zasobów maszynom wirtualnym (w tym kraty graficzne).
4. Wyłączanie maszyn wirtualnych.
5. Sprawdzanie, czy maszyna działa na serwerze wirtualizacji.

8 Wybrana technologia

- Aplikacja kliencka
  - Typescript⁸ /Javascript⁹
  - Node.js¹⁰ - środowisko uruchomieniowe używane do integracji z systemem użytkownika
  - Angular¹¹ - renderowanie widoków
  - Electron¹² - platforma programistyczna
  - Jest¹³ - testy jednostkowe
  - Cypress¹⁴ - testy integracyjne
- Panel administratora
  - Typescript/Javascript
  - Angular - platforma aplikacji WWW
  - Jest - testy jednostkowe
  - Cypress - testy integracyjne
- Nadzorca i serwer wirtualizacji
  - C#¹⁵
  - RabbitMQ¹⁶ - broker asynchronicznych wiadomości
  - Ansible¹⁷ - konfigurowanie maszyn wirtualnych
  - Vagrant¹⁸ - tworzenie obrazów maszyn wirtualnych oraz ich uruchamianie
  - libvirt¹⁹ - zarządzanie maszynami wirtualnymi
  - OpenLDAP²⁰ - dostępu do systemu katalogowego
  - NFS²¹ - dostęp do katalogów domowych z maszyny wirtualnej
  - Arch Linux²² - system operacyjny uruchamiany przez maszyny wirtualne
  - GNU/Linux - wspierany system operacyjny
- Różne
  - Swagger Codegen²³ - automatyczna generacja API na podstawie specyfikacji

---

⁸Strona projektu Typescript

⁹Obecny standard języka Javascript

¹⁰Strona projektu Node.js

¹¹Strona projektu Angular

¹²Strona projektu Electron

¹³Strona projektu Jest

¹⁴Strona projektu Cypress

¹⁵Dokumentacja języka C#

¹⁶Strona projektu RabbitMQ

¹⁷Strona projektu Ansible

¹⁸Strona projektu Vagrant

¹⁹Strona projektu libvirt

²⁰Strona projektu OpenLDAP

²¹Opis na stronie firmy Microsoft

²²Strona systemu operacyjnego Arch Linux

²³Opis narzędzia na stronie firmy Swagger

– RDP²⁴ - łączenie ze zdalnymi sesjami

---

²⁴Dokumentacja protokołu RDP od Microsoft

9 Załączniki

1. `REST_API_Overseer.yaml` - dokładna specyfikacja API w standardzie OpenAPI 3.0.3²⁵

---

²⁵Specyfikacja standardu OpenAPI w wersji 3.0.3